

Til

Justiskomiteen

Oslo, 10. februar 2025

Norges Bygdekvinnelags høring på Meld. St. 9 (2024-2025) Totalberedskapsmeldingen - Forberedt på kriser og krig.

Norges Bygdekvinnelag ønsker å styrke vår innsats i arbeidet med totalberedskapen for Norge. Vi ber om at støtten til frivillige organisasjoner som spiller en viktig rolle i beredskapsarbeidet, økes. Praktisk matkunnskap må inngå som en del av beredskapen.

Stortingsmeldingen gir en sterk situasjonsbeskrivelse av hvilke mulig trusler vi som nasjon kan stå overfor i årene fremover, og hvorfor og hvordan vi sammen kan styrke den sivile beredskapen og motstandskraften i befolkningen.

Norges Bygdekvinnelag deler regjeringens budskap om at statlige og lokale myndigheter, næringslivet og frivilligheten må samarbeide tettere slik at ressursene finner hverandre raskere når krisen inntreffer.

Vi er fornøyde med at regjeringen ser verdien av å sikre bosetting i hele landet, god grunnberedskap, levende lokalsamfunn og styrke Norges egenforsyning av mat.

Vi har følgende kommentarer og innspill til meldingen:

1. **Beredskapsråd.** Regjeringen skriver at frivillige organisasjoner er en uunnværlig del av Norges beredskapssystem, og ønsker å styrke beredskapsrollen til frivillige organisasjoner. De foreslår at alle kommuner skal ha plikt til å ha eller være tilknyttet et kommunalt beredskapsråd. Videre ønsker regjeringen et mer formalisert samarbeid mellom offentlige og frivillige aktører gjennom beredskapsavtaler.

Norges Bygdekvinnelag støtter disse forslagene. Våre 400 lokallag og 11 000 medlemmer er representert over hele landet og har kunnskap om lokale forhold.

De har et solid nettverk og arbeider systematisk for at alle i bygda skal føle seg inkludert og trygge, uavhengig av bakgrunn. Dette kan være avgjørende i en krisesituasjon. Under pandemien erfarte vi blant annet hvor viktig kontakten mellom lokallag og minoritetsgrupper i bygda var for å dele informasjon.

Kjernekompetansen hos våre lokallag er praktisk matkunnskap og bruk av lokale råvarer, reparering og fiksing.

Samlet representerer alle våre lag en viktig resurs i arbeidet med å styrke beredskapen i kommunene.

I dag er det begrenset hvor mange lokallag i Norges Bygdekvinnelag som deltar i beredskapsråd. Det vil derfor være behov for å arbeide mer målrettet i samarbeid med myndighetene for å øke involvering og deltakelse fra vår side. Dette vil også være aktuelt på nasjonalt- og fylkeskommunalt nivå.

2. **Egenberedskap og praktisk matkunnskap.** Stortingsmeldingen peker på viktigheten av egenberedskap og kunnskapen om hvordan oppbevare og tilberede mat i egen husholdning.

Det er bra, men Norges Bygdekvinnelag etterlyser sterkere virkemidler for å at denne kunnskapen skal bli folkekunnskap.

- Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) anbefaler at flest mulig er forberedt på å klare seg selv i en uke i en krise. De gir råd til nyttige matvarer å ha i huset. Norges Bygdekvinnelag mener rådene kan videreutvikles. Det gjelder kunnskap om mat med høyt næringsinnhold, lang lagringstid og metoder for konservering. I tillegg til kunnskap om å tilberede mat når strømmen har gått. *Norges Bygdekvinnelag bidrar gjerne med sin kompetanse.*
- I dag står faget «Mat og helse» i skolen under sterkt press på grunn av mangel på kompetanse hos lærerne, og at faget ikke prioriteres av skoler og utdanningsinstitusjoner. Kun 44 prosent av lærerne har utdanning i faget og det er faget med færrest timer i skolen.

God matberedskap forutsetter at befolkningen har kunnskap om hvordan lage næringsrik mat med lokale råvarer. Vi mener at undervisningopplegget må sikre at elevene lærer å oppbevare mat når det ikke er strøm i kjøleskap eller fryser, og hva som kan langtidslagres i beredskapslager. De må også lære å finne alternative varmekilder og hvordan lage mat på disse, når det ikke er strøm. Når vi vet at faget er det faget elevene liker best, gir det en god mulighet for lykkes med å løfte kunnskapen om mat, helse og beredskap i befolkningen. *Norges Bygdekvinnelag foreslår derfor at det innføres kompetansekrav for lærere som underviser i faget «mat og helse» og at det innføres flere undervisningstimer.*

3. I dag har Norges Bygdekvinnelag status som rådgivende organisasjon for UNESCO fordi vi er eksperter på matkunnskap. Det handler om bruk av våre matressurser, teknikker og metoder i matlagingen som sylting, safting, bake brød, fermentering, bruk av hele dyret og dyrking i hager og parseller. Gjennom våre lokallag og distriktslag legger vi til rette for kurs på frivillig basis for et mangfold av aktiviteter for barn, unge og voksne. Vi opplever stor interesse og et «sug» i befolkningen for økt kunnskap om å lage mat fra bunnen av og være mer selvforsynt med råvarer.
4. **Finansiering.** Økt støtte og forutsigbarhet i finansieringen til frivilligheten vil kunne bidra betydelig inn i arbeidet med totalberedskapen for Norge. Norges Bygdekvinnelags engasjement og aktiviteter er i dag hovedsakelig finansiert gjennom medlemskontingent, prosjektstøtte og frivillig arbeid.

I Stortingsmeldingen foreslår regjeringen å øke tilskuddet til de frivillige i redningstjenesten med inntil 100 millioner kroner over åtte år. Det er bra. Norges Bygdekvinnelag ber om at støtten utvides til også å gjelde for frivillige organisasjoner som ikke direkte defineres som redningstjenesten, men som likevel spiller en viktig rolle i det lokale beredskapsarbeidet. Norges Bygdekvinnelag er et eksempel på dette. Bygdekvinnelaget ber derfor Justiskomiteen om å legge til rett for at flere frivillige organisasjoner kan søke om støtte i forbindelse med Justis- og beredskapsdepartementets budsjett for 2026. Vi ber om at denne støtten økes tilsvarende.

Beste hilsen

Anne Irene Myhr, leder (sign.)

Cesilie Aurbakken, generalsekretær